

VIHREÄ

tulevaisuus-
BUDJETTI 2018

VIHREÄ TULEVAISUUS BUDJETTI 2018

Vihreiden tulevaisuusbudjetti on oikeudenmukainen vaihtoehto Suomen tulevaisuudelle. Se on osoitus siitä, että vaihtoehtoja hallituksen politiikalle on olemassa. Vihreät tahtoo rakentaa rohkeaa, uudistuvaa ja eteenpäin katsovaa Suomea, jossa jokaisella on mahdollisuus onnelliseen elämään. Budjetissa jokainen euro on arvovalinta. Vihreiden arvovalinta on ohjata voimavarat ja resurssit sinne, missä niille on eniten tarvetta ja mikä on kaikkien arvokkainta. Inhimillinen, uudistava ja tulevai-

suuten katsova vaihtoehto on mahdollista tehdä ottamatta enempää velkaa kuin hallitus.

Suomi on tienhaarassa. Hallitus on pannut pienituloiset kantamaan suurimman taakan leikkauspolitiikasta. Samoilta ihmisiltä hallitus leikkaa yhä lisää. Vaikka talouskasvu orastaa, monen arjessa käännettä parempaan ei ole tapahtunut eikä selaista ole näköpiirissä. On aika kääntää kurssia ja varmistaa, että kaikkien suomalaisten arkea parannetaan.

Sipilän hallitus on toteuttanut kovaa leikkauspolitiikkaa, mutta uudistamaan se ei kykene. Uudistamisen sijaan hallituksen valinta on ollut kasvattaa tuloeroja sekä leikata köyhiltä, sairailta ja opiskelijoilta. Eriarvoisuuden lisääminen on hallituksen arvovalinta ja se valinta on väärä.

Hallituksen tekemät historiallisen suuret koulutusleikkaukset ovat heikentäneet koulutusjärjestelmäämme aina varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle. Tämä vie pohjaa jokaisen tasa-arvoiselta mahdollisuudelta kouluttautua, kasvattaa eri-arvoisuutta ja syö eväitä osaamiseen perustuvasta tulevaisuuden menestykseltä. Hallituksen tekemät pienet

paikkaukset eivät vahinkoa korjaa.

Lastemme tulevaisuudesta hallitus on leikannut monella rintamalla. Päivähoidon heikennykset ovat osuneet pahiten kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin ja hankaloittaneet arkea niin päiväkodeissa kuin kodeissakin. Heikennykset peruskoulun tasa-arvoon ja leikkaukset toiselle asteelle uhkaavat sysätä yhä useamman nuoren koulupudokkuuden tielle.

Valtionvelasta huolehditaan kovaan ääneen, mutta ilmastovelkaa sysätään biotaloushuumassa surutta tulevien sukupolvien kannettavaksi. Talous- ja elinkeinopolitiikallaan

hallitus takertuu menneisyyteen sen sijaan, että tekisi inhimillistä talouspolitiikka, joka rakentaisi työllisyyttä myös tulevaisuuteen.

Vihreä tulevaisuusbudjetti haastaa hallituksen valinnat. Me panostamme puoli miljardia euroa lisää koulutukseen, jotta koulutusleikkausten aiheuttamia vahinkoja päästään vihdoin korjaamaan. Koulutuksen tasa-arvoon panostamalla voimme pitää huolta siitä, että kunnassa kuin kunnassa ja kaupunkien kaikissa osissa on mahdollisuus ja tarvittava tuki kouluttautua ja edetä elämässä.

Me panostamme tuloerojen kaventamiseen, jotta kaikki pysyvät samassa

*Reilu yhteiskunta on
hyvä niin palkan-
saajalle kuin
yrittäjälle, niin
eläkeläiselle kuin
opiskelijalle.*

veneessä ja eriarvoistuminen pysäytetään. Veronkevennykset kohdistamme pienituloisille - niin eläkeläisille, pienipalkkaisille kuin opiskelijoille.

Suomen täytyy nostaa ihmisiä työhön ja auttaa niitä, joiden voimat eivät työntekoon riitä. Siksi me panostamme perustulokokeiluun lisää rahaa, jotta saamme parempaa ymmärrystä tulevaisuuden sosiaaliturvajärjestelmän rakentamiseksi.

Vihreä tulevaisuusbudjetti kantaa vastuuta niin valtiontaloudesta kuin maailmasta. Torjumme ilmastomuutosta ottamalla sen vakavammin kuin hallitus. Energiajärjestelmämme pitää uudistaa ja fossiilisten

polttoaineiden tukia purkaa. Kun karsimme tehottomia ja ympäristölle haitallisia tukia, meillä on varaa sijoittaa ihmisiin ja tulevaisuuteen. Samalla edistetään elinkeinojen uudistumista. Me panostamme koulutukseen, osaamiseen ja tutkimukseen. Tämä valinta on sivistyksen ja tulevaisuuden kasvun perusta.

Nyt aluillaan olevan talouskasvun kynnyksellä meidän täytyy uskaltaa kurkottaa tulevaisuuteen ja varmistaa, että kasvusta pääsevät osalliseksi kaikki. Reilu yhteiskunta on hyvä niin palkansaajalle kuin yrittäjälle, niin eläkeläiselle kuin opiskelijalle. Uudistukset eivät voi enää odottaa. Koulutuksen tila ei kohene,

eriarvoisuus ei vähene eivätkä yritystuet ja perhevapaat uudistu itsestään. Toiminnan aika on nyt.

Touko Aalto

VIHREIDEN PUHEENJOHTAJA

KAVENNETAAN TULOEROJA

ja vähennetään köyhyyttä

Tuloerojen kasvu ja yhteiskunnan eriarvoistuminen ovat aikamme suurimpia haasteita. Yhteiskunta, jossa tuloterot pysyvät kohtuullisina ja kaikki saavat samat mahdollisuudet hyvään elämään, on kaikille parempi. Köyhyys ei kannusta, se lannistaa. Inhimillisempi talouspolitiikka on mahdollista.

KAVENNETAAN TULOEROJA

Hallitus pitää tuloerojen kasvua valitettavana, mutta jatkaa talouspolitiikkaa, jossa suurimmat leikkaukset kohdistuvat sosiaaliturvaan ja koulutuksen tasa-arvoon. Mahdollisuuksien tasa-arvo heikkenee ja eriarvoistuminen voimistuu. Samaan aikaan talouden liikku- mavaaraa käytetään hyvätuloisille suunnattuihin veronkevenyksiin.

Me haluamme pysäyttää eriarvoistumisen ja kaventaa tuloeroja. Esitämme, että pienimpiin tuloihin

kohdistuvaa verotusta kevennetään korottamalla kunnallisveron perusvähennystä. Perusvähennyksen korottaminen koituu kaikkein pienipalkkaisimpien eduksi. Se hyödyttää myös työttömiä ja eläkeläisiä, jotka eivät hyödy ansiotuloihin tehtävistä veronkevennyksistä.

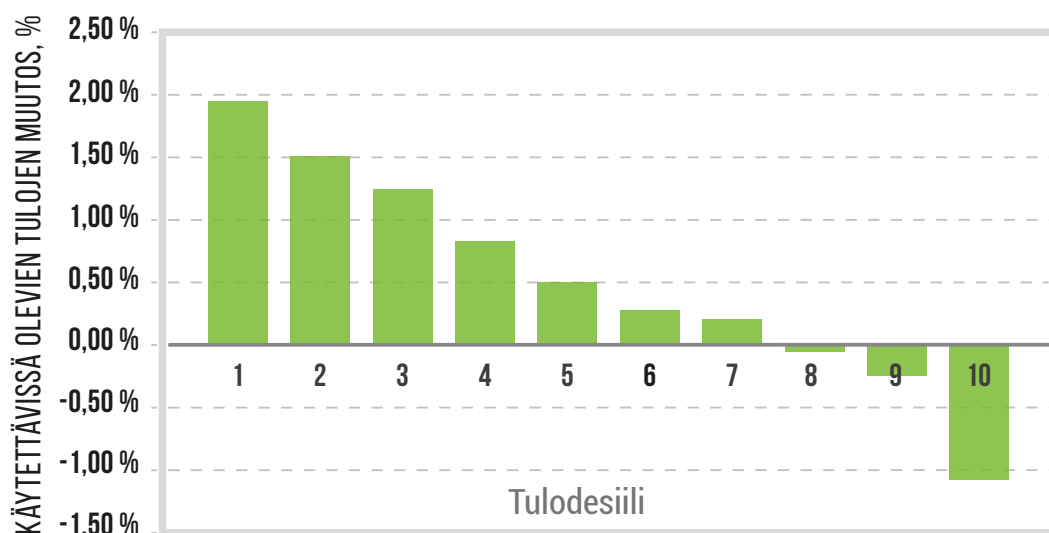
Ansiotulojen verotus on Suomessa kohtuullisen progressiivista. Tulorojen kannalta ongelmallisinta on se, että listaamattomien yhtiöiden osinkoja verotetaan erittäin kevyesti. Näiden osinkojen verotusta on kiristettävä tuloerojen kaventa-

miseksi. Tämä on perusteltua myös siksi, että nykyiset huojennukset ohjaavat osingonjakoa ja investointeja puhtaasti taloudellisesta näkökulmasta väärään suuntaan.

VÄHENNetään KÖYHYTTÄ

Hallitus on sopeuttanut taloutta leikkaamalla kaikista pienituloisimmilta. Kelan maksamat etuudet kuten peruspäiväraha, takuueläke ja vammaisetuudet on jäädytetty niin, että ne eivät nouse kustannusten noustessa. Viime vuonna

REFORMIEN YHTEISVAIKUTUS ERI TULOKYMMENYSTEN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVIIN TULOIHIIN, %

GINI-KERTOIMEN MUUTOS: -0.44%-YKS.

KÖYHYYSPAKETTI

Sidotaan Kelan maksamat etuudet kuten peruspäiväraha ja takuueläke takaisin indeksiin ja perutaan samalla viime vuonna samoihin etuuksiin tehty jäädytys ja leikkaus

+258 MILJ.

Kevennetään pienituloisten verotusta korottamalla kunnallisveron perusvähennystä

+260 MILJ.

Tehdään opintotukeen tasokorotus

+100 MILJ.

Perutaan asumistukeen suunnitteilla olevat leikkaukset (asumistuen siirto vuokratasoindeksistä elinkustannusindeksiin, asumistuen enimmäisasumismenojen jäädytys ja osa-asunnon normin rajaaminen)

+28 MILJ.

YHTEENSÄ 646 MILJ.

etuuksiin tehtiin myös suoria leikkauksia. Myöskään opintoraha ei enää seuraa indeksiä, ja hallitus on leikannut siitä kovalla kädellä. Opiskelijat ovat tämän hallituskauden suurimpia häviäjiä. Ensi vuonna leikataan myös asumisen tuista.

Köyhimmiltä leikkaaminen on arvovalinta, jota ei olisi ollut pakko tehdä. Sosiaaliturvan leikkauksilla on kipeät seuraukset: Köyhien köyhyys on syventynyt, ja koko yhteiskunnan eriarvoisuus voimistunut.

Esitämme etuuksien palauttamista takaisin indeksiin ja jo tehtyjen leikkausten korvaamista. Tehdään opintotukeen selvä tasokorotus ja perutaan asumistukeen tehtävät leikkaukset. Korotuksen jälkeen sitoisimme opintorahan indeksiin vuodesta 2019 alkaen. Näin parannetaan opiskelijoiden mahdollisuuksia opiskella ja vältetään asumistuen saajien ajautuminen pahimmaksi kannustinloukuksi tiedetyn toimeentulotuen piiriin.

PUHTIA PERUSTULOKOKEILUUN

Käynnissä oleva perustulokokeilu rajautuu työmarkkinatuen saajiin ja kokeilun piirissä on vain 2000 suomalaista. Perustulossa kyse paljon laajemmasta muutoksesta. Siksi otantaa on laajennettava määrällisesti ja laadullisesti niin, että se kattaa useampia ihmisryhmiä. Esitämme kokeilun laajennuksen suunniteluun ja sen käynnistämiseen +10 milj.

SUKUPUOLIVAIKUTUKSET SELVILLÄ

Vihreiden tulevaisuusbudjetissa esitetyt muutokset tuloveroihin ja sosiaaliturvaan kasvattavat naisten käytettävissä olevia tuloja +0,43 % ja leikkaavat miesten käytettävissä olevia tuloja -0,17 %.

Lähde: Eduskunnan tietopalvelu

TEKOJA TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI

Vihreiden tulevaisuusbudjetti edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. **Perhevapaat uudistamme** niin, että äitien asema työelämässä paranee ja isien asema kotona vahvistuu. Pidentetään isien vapaata ja tehdään vapaiden käyttö kaikille joustavammaksi. Lisäksi palautamme kaikille lapsille **tasa-arvoisen oikeuden päivähoitoon** ja **pienennämme ryhmäkokoja**. Otamme askeleita kohti **maksutonta varhaiskasvatusta** tarjoamalla sitä neljä tuntia päivittäin kaikille 5-vuotiaille. Näillä toimilla päivähoidon houkuttelevuus kasvaa ja naisten siirtyminen työelämään helpottuu. **Puutemme naisiin kohdistuvaan väkivaltaan** lisäämällä turvakotipaikkoja ja tekemällä turvakotiverkostosta kattavamman. **Tuloeroja kaventamalla veropolitiikalla** tasoittamme myös sukupuolten välisiä tuloeroja.

PANOSTETAAN KOULUTUKSEEN

ja osaamiseen

Suomen tulevaisuuden menestys nojaa laadukkaaseen koulutukseen ja korkeaan osaamiseen. Koulutuksen tasa-arvo ja korkea taso eivät ole itsestäänselvyys, vaan niistä on pidettävä huolta jatkuvasti ja kaikilla tasoilla. Suomessa osaamiseen on ymmärretty panostaa myös taloudellisesti vaikeina aikoina. Globaalissa taloudessa osaamisen merkitys kasvaa jatkuvasti.

HALLITUS ROMUTTAA KOULUTUKSEN PERUSTAA

Sipilän hallitus on tehnyt koulutukseen historiallisen suuret leikkaukset. Se on leikannut varhaiskasvatuksesta, peruskoulusta, ammatillisesta opetuksesta, ammattikorkeakouluilta ja yliopistoilta. Suomalaisen koulutuksen perustaa on rapautettu vakavalla tavalla, eivätkä hallituksen viimeiset täsmäpanostukset riittä korjaamaan tehtyjä virheitä. Ne eivät paikkaa mittavia leikkauksia, jotka ovat edelleen voimassa.

Tehdyt leikkaukset vaarantavat koulutuksen tasa-arvon ja heikentävät sekä opetuksen että tutkimuksen laatua. Pidemmällä aikavälillä koulutusleikkaukset vievät pohjaa osaamiseen nojaavasta talouden kasvusta.

VIHREÄT PANOSTAA PUOLI MILJARDIA KOULUTUKSEEN

Panostamme vuoden 2018 budjetissa koulutukseen yhteensä noin

puoli miljardia euroa. Pienemmät lisäpanostukset eivät riitä korjaamaan suomalaisen osaamispuheen vaarantamista. Rahoitamme koulutusinvestoinnit leikkaamalla joko suoraan ympäristölle haitallisia tai talouden uudistumisen kannalta tehottomia yritystukia.

Laadukas varhaiskasvatus on tutkitusti tehokas keino edistää lasten oppimismahdollisuuksia ja ehkäistä syrjäytymistä. Hallituksen lakikauttama kaikkien lasten tasa-arvoinen oikeus päivähoidon tulee palauttaa, ryhmäkokoja pienentää ja päivähoidon laatua parantaa. Suomessa osallistutaan varhaiskasvatukseen Euroopan heikoimmin. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrää on lisättävä, jotta lasten eriarvoistumiseen ja oppimistulosten heikentymiseen voidaan puuttua.

Haluamme tarjota kaikille lapsille laadukasta perusopetusta. Resursseja tulee ohjata erityisesti alueille ja kouluihin, jotka sitä eniten tarvitsevat. Ryhmäkoot on pidettävä riittävän pieninä ja koulutusta on jatkuvasti kehitettävä, jotta perus-

koulu pystyy vastaamaan muuttuvan maailman haasteisiin.

Vain laadukas ja aidosti nuorten saavutettavissa oleva ammatillinen koulutus antaa todelliset valmiudet työelämään tai jatko-opintoihin. Tarvitsemme enemmän aloituspaikkoja, enemmän lähiopetusta ja enemmän opettajia.

Suomen menestys nojaa korkeaan osaamiseen. Opiskelijoilla pitää olla mahdollisuus suorittaa opintonsa hyvin, ja koska vain pitkäjänteinen rahoitus mahdollistaa huippuluokan tutkimuksen ja suomalaisen sivistyksen. Korkeakoulut tarvitsevat rahoitukseen tasokorotuksen, jossa on huomioitu myös hallituksen aiemmin tekemät indeksileikkaukset.

Tekesin tuella on tutkitusti merkittävä rooli innovaatioiden kehittämisessä, kaupallistamisessa ja kansainvälistymisessä. Yksi Suomen vahvuuksista on ollut innovoinnin runsaus ja siitä tulee pitää huolta jatkossakin. Siksi suuntaamme Tekesille 40 miljoonaa euroa.

VIHREÄT KOROTTAÄ OPINTORAHAA

250€ → 333€

*Panostamme
koulutukseen
yhteensä noin
puoli miljardia
euroa lisää*

VAHVISTETAAN KOULUTUKSEN TASA-ARVOA JA EHKÄISTÄÄN SYRJÄYTYMISTÄ

Nuorten syrjäytyminen, opintojen keskeyttämiset ja koulutuksen periytyvyyden voimistuminen vaativat uusia toimia koulutuksen tasa-arvon vahvistamiseksi.

Laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus ovat tehokkain keino vähentää nuorten syrjäytymistä erityisesti silloin, kun pystytään antamaan erityistä tukea sitä tarvitseville. Ns. po-

sitiivinen diskriminaatio, jossa osoitetaan ylimääräisiä resursseja niitä eniten tarvitseviin päiväkoteihin tai kouluihin, tulisi ottaa pysyväksi osaksi valtakunnallisia rahoitusjärjestelmiä. Askeleet kohti maksutonta varhaiskasvatusta ovat askeleita kohti tasa-arvoista koulutusta.

Peruskoulun päättävät ovat riskiryhmä, joka tarvitsee nykyistä enemmän tukea siirtyäkseen sujuvasti toiselle asteelle. Heille tulisi säätää oikeus tukiohjaukseen, jossa saa yksilöllistä opinto-ohjausta tämän siirtymävaiheen yli. Pelkkä aloituspaikka

KOULUTUSPANOSTUKSET

Varhaiskasvatukseen subjektiivinen päivähoito-oikeus, ryhmäkokojen pienentäminen ja hoidon laatu
+50 MILJ.

Maksuttomaan osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen 5-vuotiaille
+85 MILJ.

Peruskoulun laatuun ja tasa-arvon parantamiseen
+70 MILJ.

Ammatillisen koulutukseen aloituspaikoja, lähiopetusta ja opettajia
+ 80 MILJ.

Yliopistoille opetuksen ja tutkimuksen korkeaan tasoon
+150 MILJ.

Ammattikorkeakouluille opetuksen ja tutkimuksen korkeaan tasoon
+ 60 MILJ.

Koulutusmenojen sitominen indeksiin
+ 4 MILJ.

YHTEENSÄ 499 MILJ.

toisen asteen opintoihin ei vielä riitä, sillä opinnoista tippuu matkan varrella moni tukea vaille jäänyt nuori.

Toisella asteella joka kolmannella opintonsa keskeyttäneistä oppilaisista taustalla on taloudellisia syitä. Pelkällä peruskoululla ei pärjää nykyisillä työmarkkinoilla, ja kouluttamattomuus kasvattaa syrjäytymisriskiä. Seuraavaksi tavoitteeksi on otettava aidosti maksuton toinen aste, ja ensimmäiset askeleet siihen tarvitaan välittömästi.

TORJUTAAN ILMASTONMUUTOSTA

ja uudistetaan talous kestäväksi

Ilmastomuutos etenee rajummin kuin uskoimme. Lämpöasteet kasvavat nopeammin, merenpinta nousee korkeammalle ja tuulet puhaltavat voimakkaammin. Ilmastokriisiin vastaaminen edellyttää nopeampia ja laajempia toimia, kuin mihin hallitus on pystynyt. Ilmastopolitiikalla voidaan luoda mahdollisuuksia ja markkinoita myös suomalaisille yrityksille. Metsään mennään pahasti silloin, kun biotaloushuumassa pienennetään metsien hiilinielua ja vaarannetaan luonnon monimuotoisuus.

ENEMMÄN ENERGIAA AURINGOSTA, TUULESTA JA PELLOILTA

Hallituksen ilmasto- ja energia-politiikan sokea piste on bioenergian lisääminen tavalla, joka puolittaa metsissämme olevan hiilinielun. Se tekee tyhjäksi kaikilla muilla sektoreilla tehtävät päästövähennykset. Tällä menolla Suomi ei vähennä päästöjään lainkaan vuoteen 2030 mennessä.

Hakkuita ei voida nykyisestä kestävästi kasvattaa, jolloin on panostettava enemmän aurinkoon, tuuleen, älykkääseen sähköverkkoon ja energiatehokkuuteen. Ensi vuoden budjetin kannalta tärkeimmät toimet ovat energian pientuotannon vauhdittaminen¹, uusiutuvan energian kannustinjärjestelmän luominen tarjouskilpailutusmallilla

ja fossiilisten polttoaineiden tukien alasajon käynnistäminen. Kaikki nämä toimet tukevat elinkeinojen uudistamista ja kestävää talouskehitystä, joka parantaa mahdollisuuksiamme tulevaisuudessa.

Haluamme, että uusiutuvien energialähteiden teknologianeutraali tarjouskilpailu käynnistyy vuonna 2018 - ja että se tehdään suunnitelmia suuremmin. Uusiutuvan energian hyvää kehitystä ei saa päästää katkeamaan, Suomeen syntyneitä osaamista hupenemaan ja vientimahdollisuuksia vaarantumaan. Nopealla toiminnalla markkinoille saadaan varmuus siitä, että Suomi aikoo nojata uusiutuviin energialähteisiin bioenergiaa monipuolisemmin.

Haluamme edistää energian pientuotantoa kodeissa ja maataloilla enemmän kuin mitä hallitus tekee.

Otetaan kattopinta-ala paremmin käyttöön tukemalla asunto-osakeyhtiöiden investointeja aurinkopaneelisiin. Laaditaan strategia maatalouden biokaasun edistämiseksi. Kannustetaan kuntia vaihtamaan öljykattilat esimerkiksi maalämpöön.

Käynnistetään fossiilisten polttoaineiden tukien alasajo. Esimerkiksi turvetta verotetaan edelleen kevyesti, vaikka se on ilmastovaikutuksiltaan pahempi kuin kivihiili. Diesel ja työkoneiden kevyt polttoöljy saavat edelleen huomattavat verotuet.

¹ Lue lisää Vihreiden Vauhtia energian pientuotantoon -mallista:
<https://www.vihreat.fi/sites/default/files/vauhtiaenergianpientuotantoon.pdf>

VAUHTIA LIIKENTEEN MURROKSEEN

Hallitus on tehnyt joitakin hyviä ehdotuksia liikenteen ohjaamiseksi kestäväälle uralle. Ne eivät kuitenkaan ole riittäviä, jotta liikenteelle asetetut päästövähennystavoitteet täyttyisivät. Joukkoliikennettä tuetaan liian vähän ja yksityisautoilua liikaa. Nestemäisiä biopolttoaineita korostetaan liikaa ja sähköautoja taas liian vähän. Nyt on otettava loikka kestävä liikumisen aikaan.

Biopolttoaineet pitää säästää ensisijaisesti raskaaseen liikenteeseen sekä lento- ja laivaliikenteeseen. Henkilöliikenteen sähköistymistä pitää vauhdittaa paljon suunniteltua nopeammin. Sähköautot tulee vapauttaa viiden vuoden määräajaksi auto- ja ajoneuvoverosta, jotta

autokanta uusiutuisi nopeammin. Samaan aikaan laajennetaan latausverkkoa, jotta ihmiset rohkautuvat hankkimaan sähköautoja.

Haluamme päivittää työmatkaliikenteen tuet liikenteen päästövähennystavoitteiden mukaisiksi. Nykyisellään ne kannustavat yksityisauton käyttöön silloinkin, kun vähäpäästöisempiä vaihtoehtoja olisi tarjolla. Kilometrikorvaukset on mitoitettava uudelleen niin, että ne korvaavat kaikki auton käytöstä syntyvät kustannukset, mutta omistamista vain osittain. Työmatkavähennyksiin tarvitaan myös rakenteellista uudistusta, jotta ne kohtelisivat eri liikennemuotoja tasapuolisemmin.

Haluamme siirtää liikennettä teiltä raiteille. Se edellyttää parannuksia rataverkkoon ja panostuksia junaliikenteeseen. Hallituksen tekemät

leikkaukset junaliikenteeseen pakottavat matkustajia siirtymään junista autoihin ja heikentävät samalla liikkumisen tasa-arvoa. Rataverkon parantamisessa suunnitelmia on nopeutettava erityisesti pääradalla Helsingin ja Tampereen välillä.

Hallitus osoittaa lisärahaa suurille kaupunkiseuduille kestävien liikumismuotojen kehittämiseen. Vastaavaa kehittämisrahaa tarvitsevat myös keskisuuret kaupungit, joiden väestömäärä ja yhdyskuntarakenne eivät mahdollista raskaita joukkoliikennetarkoituksia, mutta joissa on mahdollista kehittää liikennettä hyödyntämällä digitalisaatiota, kehittämällä palveluita ja edistämällä kevyttä liikennettä.

SUOJELLAAN ARVOKASTA LUONTOAMME

Suomi on sitoutunut pysäyttämään metsäluonnon monimuotoisuuden heikkenemistä vuoteen 2020 mennessä, mutta monimuotoisuus hupenee uhkaavasti. Hallituksen **suuret hakkuutavoitteet** ovat sovittamattomassa ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Nyt tarvitaan merkittäviä panostuksia luonnonsuojeluun.

Metsähallitus on ollut viime aikoina kohujen keskellä hakatessa metsiä retkeilyalueilla ja vanhojen metsien säästökohdeissa. Liikelaitoksen tulostavoitetta olla nostamassa ensi vuonna edelleen. Pienentäsimme **metsähallituksen tulostavoitetta** kestävämmien hakkuiden vähentämiseksi.

Panostamme **luonnonsuojelualueiden hankintaan** ja metsäluonnon hoitoon. Nopeutamme **METSO-ohjelman** toimeenpanoa. Kohdennamme lisärahaa myös uhanalaisten ja vaarantuneiden **kalakantojen elinvoimaisuuden parantamiseen**. Samalla parannetaan myös luontomatkailun edellytyksiä.

Ympäristöjärjestöt tekevät tärkeää ympäristövalitus- ja kasvatustyötä. Lisäksi niiden rooli päätösten seurannassa ja laillisuusvalvonnassa on kasvanut, joten ne tarvitsevat lisää resursseja toimintansa vahvistamiseen.

KARSITAAN YMPÄRISTÖLLE HAITALLISIA TUKIA JA TEHOTTOMIA YRITYSTUKIA

Vihreiden valinta on panostaa koulutukseen ja osaamiseen ja karsia sen sijaan ympäristölle haitallisia tukia sekä tehottomia yritystukia. Panostukset osaamisen, tutkimukseen ja innovaatioihin uudistavat talouttamme tehokkaammin.

Yritystukia maksetaan noin 4 miljardin euron edestä.² Vain 11 prosenttia tuista on taloutta uudistavia, ja useiden tukien tehottomuudesta on selkeää näyttöä. Osa tuista kohdistuu suoraan fossiilisten polttoaineiden käyttöön. Tukia karsimalla edistetään elinkeinojen uudistumista ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Siksi esitämme pienennettäväksi tai lakkautettaviksi seuraavia tukia:

Kilometrikorvaukset (140 milj.): Korvataan jatkosakin omalla autolla tehtäviä työmatkoja, mutta rajataan ne voimakkaammin auton käytöstä syntyviin kustannuksiin.

Työmatkavähennys (58 milj.): Työmatkavähennyksiä on korjattava kohti kilometriperusteisuutta, jotta ne kohtelisivat eri kulkumuotoja tasaisemmin. Nyt suuri osa tuesta kohdistuu yksityisautoiluun. Ensiaskeleena nostetaan omavastuuta ja pienennetään enimmäismäärää.

Dieselin alennettu verokanta (100 milj.): Tuen leikkaus parantaisi vaihtoehtoisten polttoaineiden ja raideliikenteen kilpailuasemaa. Dieseliä käyttäville henkilöautoille korotettu polttoainevero hyvitetäisiin ajoneuvoverossa, joten esitys ei tuo heille muutosta nykytilaan.

Työkoneiden alennettu verokanta (110 milj.): Työkoneiden oikeus käyttää dieseliä kevyemmin verotettua kevyttä polttoöljyä synnyttää verotuen. Esitämme tuen leikkaamista noin neljänneksellä.

Turpeen alennettu verokanta ja metsähakkeen tuki (20 milj.): Turpeen tukeminen on haitallista niin ilmastoon kuin luonnonsuojelun näkökulmasta. Mitattavaa tukea ei voi lakkauttaa kerralla, koska se

kannustaisi kivihiilen ja muiden fossiilisten tuonti-polttoaineiden käyttöön, mutta esitämme veron palauttamista vuoden 2015 tasolle.

Kaivosten alennettu sähkövero (19 milj.): Energiaintensiivistä ja paljon saastuttavaa kaivosteollisuutta tulee verottaa korkeamman sähköveroluokan mukaan, jossa se oli ennen tätä hallitusta.

Teollisuuden päästökauppakompensaatio (27 milj.): Hallituksen uusi tuki raskaalle teollisuudelle kompensoi päästöoikeuksien aiheuttamaa sähkön hinnan nousua. Tuki tulee lakkauttaa perusteettomana ja ilmastolle haitallisena. Se on tehoton, eikä kannusta teollisuuden uusiutumista vähähiilisemmäksi.³

Teollisuuden energiaverojen palautus (230 milj.): Paljon energiaa käyttävät yritykset saavat mittavat energiaverojen palautukset sen lisäksi, että ne maksavat sähköstä alennettua veroa. Tuki tulee lakkauttaa perusteettomana ja ilmastolle haitallisena, sillä se hidastaa panostuksia energiatehokkuuteen.⁴

Irtaimen käyttöomaisuuden poistot (100 milj.): Yritykset voivat verotuksessa tehdä poistoja hankkimastaan irtaimesta käyttöomaisuudesta eli esim. ostamistaan koneista ja laitteista. Verotuki syntyy siitä, että poistot tehdään pääsääntöisesti nopeammin, kuin mitä hankintojen taloudellinen käyttöikä edellyttäisi. Noin puolen miljardin tukea pienennetään viidenneksellä vastaamaan paremmin todellista omaisuuden kulumista. Nykyinen verotuki myös suosii pääomavaltaisia toimialoja työvoimavaltaitten alojen kustannuksella.

Matkustajaliikenteen tuki (15 milj.): Valtio tukee merenkulkua monin eri tuin. Yksi niistä kohdistuu miehistökustannuksiin. Ehdotamme miehistötukea rajattavaksi matkustajaliikenteessä kuten Viron ja Ruotsin risteilyillä. Tuen leikkaaminen tasaa kilpailua muiden kotimaan palveluntuottajien kuten konferenssi- ja majoituspalveluiden kanssa. Tämä jälkeinkin matkustajamerenkululle jää erilaisia tukia vielä noin 200 miljoonan euron edestä.

² TEM:n virkamiesselvityksessä mukana olevien yritystukien kokonaismääräksi arvioitiin noin 4 mrd. euroa vuonna 2017 (talousarvio). Selvityksessä ei ole mukana seuraavia tukikokonaisuuksia: EU-osarahoitteiset tuet, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan piiriin kuuluvat tuet ja alennetut alv-kannat.

³ VATT on arvioinut tuen tehottomaksi ja yritysten kannattavuuden kannalta vähämerkitykselliseksi.

⁴ VATT on arvioinut myös nämä tuet yritysten kilpailukyvyyn kannalta merkityksettömiksi.

Valtionvelan lisäksi on huolehdittava ilmastovelasta, jota emme voi jättää lapsillemme.

KANNETAAN VASTUUTA

Maailmalla on käynnissä pahin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. Yli 20 miljoonaa ihmistä elää pakolaisina kotimaansa rajojen ulkopuolella. Haluamme edistää rauhaa ja auttaa lähtömaissa, jotta ihmisten ei tarvitsisi jättää kotejaan. Pakeneville ihmisille taas tarvitaan turvallisia reittejä suojaan. Suomen turvapaikkaprosessi on laitettava kuntoon ja kotoutumiseen panostettava. Vihreille tämän ketjun jokainen lenkki on tärkeä.

Haluamme, että Suomi kantaa globaalia vastuuta ja **kasvattaa pakolaiskiintiön** ensi vuonna 2 500 henkilöön. Hallitus on viime vuosina kiristänyt turvapaikkapolitiikkaa radikaalisti ja kokeneiden turvapaikkajuristien mukaan turvapaikanhakijoiden oikeusturva on vaarantunut. Vaarana on, että prosessi ei tunnista haavoittuvassa asemassa olevia. **Turvapaikkapolitiikka ja -menettely tarvitsee kokonaisarvion ja**

Maahanmuuttovirasto riittävät resurssit, jotta turvapaikkaprosessin laatu ja ihmisoikeuksien toteutuminen pystytään varmistamaan.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta huolehtivat käytännön tasolla kunnat, mutta niiden **kotouttamiseen saamat kuntakorvaukset** eivät ole ajan tasalla. Haluamme siksi korottaa korvauksia. On koko yhteiskunnan etu, että kotoutumiseen panostetaan ja maahanmuuttajat saadaan mukaan työelämään.

Kehitysyhteistyö on inhimillisin tapa vähentää köyhyyttä ja näköalattomuutta. Suomen maksaman rahoituksen taso on laskenut alle 0,4 prosenttiin BKT:stä. Mittavat leikkaukset estävät ihmisten auttamisen heidän kotimaissaan.

Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja on kasvatettava pikaisesti. Tässä ajassa enemmän tukea tarvitsevat myös **Ihmisoikeusliiton toiminta ja rauhantyö**.

MUUTOKSET VUONNA 2018*

VEROT

Tulo- ja varallisuus

11.01.01. ansiotulojen verotus, kevennysten pienennys	+220
11.01.01. asuntolainan korkovähennys, poiston nopeutus	+25
11.01.01. osinkoverotus, kiristys	+245
11.01.01. yrittäjävähennys, raja	+23
11.01.01. metsälahjavähennys, kumoaminen	+18
11.01.02. harmaan talouden torjunta, verotuottojen kasvu	+130
11.01.04. perintövero, kevennysten kumoaminen	+40
28.90.30. kunnallisvero, perusvähennyksen korotus	-260

Valmiste

11.08.05. Sokerivero, uuden veron käyttöönotto	+130
--	------

Auto- ja ajoneuvo

11.10.03. autovero, alennuksen kumoaminen	+ 50
11.10.03. sähköautojen autovero, vapautus verosta (5v)	-35
11.10.07. sähköautojen ajoneuvovero, vapautus verosta (5v)	-0,8

Ympäristölle haitalliset tuet ja yritystuet

11.01.01. kilometrikorvaukset, pienennys	+140
11.01.01. työmatkavähennykset, raja	+58
11.08.07. työkonopolttoaineiden verotuki, pienennys	+454
28.91.41. työkonopolttoaineiden veronpalautus (liittyy edelliseen)	-344
11.08.07. dieselin verotuki, pienennys	+220
11.10.07. ajoneuvoveron alentaminen (liittyy edelliseen)	-120
11.08.07. turpeen verotuki, pienennys	+12
11.08.07. kaivosten sähkövero, palautus korkeampaan luokkaan	+19
11.10.xx louhintavero, uuden veron käyttöönotto	+ 20
28.91.41. teollisuuden energiaveron palautus, tuen lakkauttaminen	+230
11.01.02. irtaimen käyttöomaisuuden poisto, verotuen pienennys	+100
31.30.43 kauppa-alusten matkustajapalveluihin kohdistuvan miehistötuen puolitus	+ 15

YHTEENSÄ

1389,2 MILJ.

MÄÄRÄRAHAT

pakolaiskiintiön kasvattaminen 2500 henkilöön	10
32.70.30. kotouttamiskorvaukset kunnille (9)	
26.40.21. vastaanotto (1)	
harmaan talouden torjunta	8
25.10.03. tuomioistuimet (2)	
25.30.01. syyttäjä (2)	
26.10.01. poliisi (2)	
28.10.01. verottaja (2)	
13.05.01. metsähallituksen tuottotavoitteen alentaminen	10
24.30.66. kehitysyhteistyöhön	125
26.40.01. turvapaikkaprosessin laatuun	5
28.90.30. varhaiskasvatukseen	50
29.10.30. yleissivistävään koulutukseen	70
29.10.31. kiky-kompensaatio, vapaa sivistystyö	1

29.20.30. ammatilliseen koulutukseen	80
29.40.50. yliopistoille	150
29.40.55. ammattikorkeakouluille	60
29.70.55. opintotuen tasokorotukseen	100
29.80.30. kirjastoille	0,2
29.80.31. kiky-kompensaatio teatterit, orkesterit museot	0,6
29.80.31. teatterit, orkesterit, museot, lisämääräraha	1
29.80.50. Ihmisoikeusliitolle	0,2
29.80.50. rauhantyöhön	0,4
30.40.45. luonnonsuojeluun (Metso)	1
30.40.31. kalataloushankkeisiin	1
31.30.63. joukkoliikenteeseen	16,5
junaliikenteen ostot (13)	
keskisuurten kaupunkien joukkoliikennetuki (3,5)	
31.40.01. kyberturvallisuuskeskuksen toimintamenoihin	4
32.20.40. TKI-toimintaan, Tekesin kautta	40
32.30.51. julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin	40
32.60.44. metsähakkeen tuen pienennys ja raja	-15
32.60.44. uusiutuvien tuotantotuki (huutokauppa)	5
32.60.46. teollisuuden päästökauppakompensaatio, lakkauttaminen	-27
32.60.47. sähköautojen latausinfra vauhdittaminen	3
32.70.30. tasokorotus maahanmuuttajien kuntakorvauksiin	10
33.03.31. perustulokokeilun laajennukseen	10
33.10.54. asumistuen uusien leikkausten peruutus	28
(vähennys toimeentulotuesta -11.6 ttt)	
33.30.60. yksityisen hoidon kela-korvausten leikkaaminen	-30
33.30.60. lääke- ja matkakorvauksiin	34
33.60.38. säästöä valinnanvapauspiloteista (uusi)	-50
33.60.52. turvakodeille	3
35.01.65. avustukset järjestöille ja ympäristöhoitoon	0,3
35.10.63. luonnonsuojelualueiden hankintaan	20
35.20.60. käynnistysavustus puurakenteisille ARA-asunnoille	
budjetin ulkopuolella (10)	
Toimenpidealoitteet (ei momenttia)	
perhevapaiden uudistaminen	36
osa-aikainen maksuton päivähoito 5-vuotiaille	85
peruskoulun päättäneiden tukiopinto-ohjaus	12
aidosti maksuton toinen aste, ensiaskleet	40
KEL-indeksi, kaikkien leikkausten ja jäädytysten peruuttaminen	258
koulutusmenojen (VOS) sitominen indeksiin vuonna 2018	4
Infrapaketti (3v)	197
28.90.xx homekoulujen ym. korjaamiseen (100)	
32.60.40 maatalojen biokaasuinvestointeihin (25)	
32.60.40 asunto-osakeyhtiöiden aurinkopaneeli-investointien tuki (15)	
31.10.77. ratahankkeisiin (57)	

YHTEENSÄ

1385,6 MILJ.

1389,2 (TULOT) - 1385,6 (MENOT) =

+ 3,6 MILJ.

Vihreiden budjetissa velkaa otetaan vajaan 3 mrd euroa, mikä on suunnilleen saman verran kuin mitä hallituksen budjettiesityksessä (2,96 miljardia).

* Tässä esitetyt luvut vastaavat eduskuntaryhmän jättämiä talousarvio- tai toimenpidealoitteita. Muutamat luvuista ovat tietopalvelun laskelmien jälkeen tarkistuneet siten että velan tarve on hieman tästä vähentynyt.

Vihreät De Gröna